

บทที่ ๓

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีระดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

๓.๑.๑ ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่

๓.๑.๑.๑ ข้อมูลจากพระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และอรรถกถาฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อันเป็นข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources)

๓.๑.๑.๒ ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลผลงานของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) และผลงานของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ จากหนังสือ วารสาร เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ การสืบค้นข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อันเป็นข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources)

๓.๑.๒ กำหนดกรอบและแนวคิดในการวิจัย

๓.๑.๓ กำหนดประชากรตัวอย่าง

๓.๑.๔ สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑.๕ เสนอเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และปรับปรุง

๓.๑.๖ ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-Out) และปรับปรุงแก้ไข

๓.๑.๗ จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

๓.๑.๘ เก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๑.๙ วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

๓.๑.๑๐ สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เข้าชมหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ จำนวน ๔๐๐ คน โดยเลือกแบบสะดวกจากผู้เข้าชมในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ช่วงเช้า ๔๐ คน ช่วงบ่าย ๔๐ คน

๓.๓ เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเพื่อวิจัยเรื่องการเปิดรับสื่อการเผยแพร่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ลักษณะและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑.๑. ศึกษาแนวคิดพุทธวิธีการสื่อสารจากเอกสารพระไตรปิฎก อรรถกถา และตำราที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๑.๒ ศึกษาแนวคิดและรูปแบบการเผยแพร่พุทธธรรมของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) จากเอกสาร ตำรา และผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

๓.๓.๑.๓ ศึกษาแนวคิดและรูปแบบการเผยแพร่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญจากเอกสาร ตำรา และผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

๓.๓.๑.๔ กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑.๕ กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๓.๑.๖ สร้างเครื่องมือแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๓.๓.๑.๗ นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๓.๓.๑.๘ ปรับปรุงแก้ไข

๓.๓.๑.๙ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรที่ศึกษา

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี ๕ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับสื่อของผู้เข้าชมหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญต่อสื่อการเผยแพร่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ คือความถี่ในการเปิดสื่อ รวมทั้งประโยชน์อื่นๆที่ได้รับจากหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้ของผู้เข้าชมหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ เป็นคำถามแบบเลือกตอบถูก ผิด หรือไม่แน่ใจ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คำตอบที่ตอบตรงกับคำตอบที่ถูกต้อง จะเท่ากับ ๑ คะแนน

คำตอบที่ตอบไม่ตรงกับคำตอบที่ถูกต้อง จะเท่ากับ ๐ คะแนน

คำตอบที่ตอบไม่แน่ใจ จะเท่ากับ ๐ คะแนน
 แล้วนำผลรวมคะแนนที่ได้จากแต่ละคนมาจัดกลุ่มเพื่อหาค่าเฉลี่ย
 เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๗.๓๐-๙.๐๐ หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย ๕.๖๐-๗.๒๙ หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้อยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย ๓.๗๐-๕.๕๙ หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย ๑.๙๐-๓.๖๙ หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้อยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย ๐.๐๐-๑.๘๙ หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้อยู่ในระดับน้อยมาก

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้เข้าชมหอจดหมายเหตุพุทธทาส
 อินทปัญญาต่อสื่อการเผยแพร่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญญา ซึ่งเป็นคำถามแบบ
 ให้คะแนนหรือประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์การกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น
 ๕ ระดับตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert)^{๓๔๓} ได้ดังนี้

๕	หมายถึง	มีทัศนคติที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีทัศนคติที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
๓	หมายถึง	มีทัศนคติที่เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
๒	หมายถึง	มีทัศนคติที่เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
๑	หมายถึง	มีทัศนคติที่เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยของคะแนน

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐ หมายถึง มีทัศนคติที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙ หมายถึง มีทัศนคติที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๙ หมายถึง มีทัศนคติที่เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๙ หมายถึง มีทัศนคติที่เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๔๙ หมายถึง มีทัศนคติที่เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๕ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการเผยแพร่พุทธธรรมและ
 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการเผยแพร่ธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญญา

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๓.๓.๓.๑ ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ
 เครื่องมือที่สร้างไว้

^{๓๔๓} Best and V. Kahn, **Research in Education**, 7th ed., (Boston : Allyn and bacon, 1993), p. 246.

๓.๓.๓.๒ หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

ทั้งนี้ได้พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)^{๑๔๔} ในแต่ละข้อได้เท่ากับ ๐.๖๖-๑.๐๐

๓.๓.๓.๓ หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้เข้าชมหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ ครอนบาค (Cronback)^{๑๔๕} ซึ่งได้ค่าเท่ากับ ๐.๙๕

๓.๓.๓.๔ นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเสร็จ เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ ผู้วิจัยจัดทำจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

๓.๔.๒ ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ร่วมมือ และแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ พร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ด้วยตนเอง เป็นจำนวนทั้งหมด ๔๐๐ ชุด

๓.๔.๓ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองในระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ แล้วนำมาบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาดำเนินการตามลำดับดังนี้

๓.๕.๑ ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของแบบสอบถามตั้งแต่ฉบับแรกถึงฉบับสุดท้าย รวบรวมแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วน เพื่อนำมาวิเคราะห์

๓.๕.๒ ลงรหัสในแบบสอบถามตั้งแต่ ฉบับแรก ถึงฉบับสุดท้าย

^{๑๔๔} สุรียศิริ โภคาริภรณ์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๖), หน้า ๒๔๓-๒๔๔.๕๖), หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

^{๑๔๕} Cronbach Lee Joseph, *Essentials of Psychological Testing*, (New York : Harper and Row, 1974), p. 202.

๓.๕.๓ นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วมาดำเนินการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอนของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลทั้ง ๔ ตอน มีดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ และปลายปิด ได้วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละของทั้ง ๔ ข้อ นำมาเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางแล้วแปลผลในตาราง

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ ได้วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละของคำถามทั้ง ๗ ข้อ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางแล้วแปลผลในตาราง

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการความรู้จำนวน ๙ ข้อ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางแล้วแปลผลในตาราง

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่ได้รับจากการเข้าชมหอจดหมายเหตุจำนวน ๑๕ ข้อ เป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าเป็น ๕ ระดับ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางแล้วแปลผลในตาราง

ตอนที่ ๕ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการเผยแพร่พุทธธรรม เป็นคำถามแบบปลายเปิด นำเสนอข้อมูลในลักษณะรวบรวมคำตอบและแปลผล

ตอนที่ ๖ ทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที (T-test) และการวิเคราะห์ค่าแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance : ANOVA)

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๖.๑ ค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๖.๒ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$)

๓.๖.๓ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓.๖.๔ ทดสอบค่าที (T-test)

๓.๖.๕ วิเคราะห์ค่าแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance : ANOVA)

๓.๖.๖ หาค่าความสอดคล้องดัชนีระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อด้วยสูตร IOC

๓.๖.๗ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach)
